

ukázáno. Zcela nepřípadně odvolává se odvolací soud na předpis Šu 6 zákona ze dne 10. dubna 1919, čís. 166 sb. z. a n., kdyžť nejde o to, aby dovolatel dostal místo původních korun rakouských koruny československé, nýbrž o to jde, by se jeho odškodnění, nemá-li stěžejní zásada Šu 1323 obč. zák. obrácena býti v niveč, přizpůsobilo a usměrnilo nynějším a od času § 406 prvá věta c. ř. s. pronikavě změněným poměrům hospodářským. Právní názor, že znehodnocení peněz za tohoto stavu jest náhodou, postihující podle § 1311 obč. zák. poškozeného, nemá opory v zákoně. Bude tedy potřeba obírat se okolnostmi, které by požadované zvýšení ospravedlňovaly, ale v prvé řadě bude odvolacímu soudu ještě přezkoumati otázku promlčení, kterou pominul mlčením.

Čís. 4309.

Stát není povinen náhradou, zapálena-li nemovitost při přestřelce s nepřátelským vojskem.

(Rozh. ze dne 29. října 1924, Rv I 1285/24.)

Za bojů na Slovensku v červnu 1919 byla při přestřelce československého a maďarského vojska zapálena žalobcova nemovitost. Žaloba na československý erár o náhradu škody byla zamítnuta s o u d y v š e c h t ř í s t o l i c, N e j v y š š í m s o u d e m z t ě c h t o

d ů v o d ů:

Dovolání uznává, že podle slovenské soudní praxe, která tu postupuje na místo zákona ve smyslu Šu 92 úst. list., stát ručí za škodu orgánem jeho u výkonu veřejné moci způsobenou jen tehdy, lze-li orgánu tomu přičítati zavinění, má však za to, že zavinění takové vyplývá v tomto případě z povahy věci, v čemž však mu přisvědčiti nelze, neboť praví-li, že se nejednalo o boj, nýbrž o ostřelování monitorů a že tedy možno bylo při trošce opatrnosti škodě vyvarovati, upadá tímto skutkovým charakterisováním věci v rozpor s údaji žalobními, které musí býti pro posouzení věci rozhodnými, takže vše nové, co je s nimi v rozporu, dlužno považovati za nepřipustnou novotu. V žalobě totiž sám dovolatel praví, že to bylo za vpádu maďarských vojsk a že byly další boje mezi maďarským vojskem a československým podél Dunaje. V boji však zasáhne-li střela objekt, na nějž cíleno nebylo, nelze to bojujícím přičítati žádným způsobem za provinění. Že by žalobcův mlýn byl býval přímo cílem střelby, dovolatel ani netvrdí, řka jen, že střely mlýn jeho zasáhly; avšak i kdyby mlýn byl býval cílem, nebylo by to ještě důkazem zavinění, neboť právem by bylo bývalo stříleno i přímo naň, pak-li toho vojenská potřeba válečná vyžadovala (stav nouze). Popírá-li dovolatel dále okolnost, která je druhým důvodem, proč nárok jeho není po právu, že platí dle slovenského práva pro ručení státu podmínka, by případ byl případem poměrů normálních,

dlužno ho odkázati na příslušnou soudní praxi, která podrobně vyličená byla v zdejším rozhodnutí čís. sb. 3279 a z níž je ta podmínka patrna. Třeba se totiž poslední dva z doložených tam případů staly teprve za doby válečné, přece neměly příčinu svou v poměrech válečných a mohly se zrovna tak dobře státi za míru, jako za války. Projednávaný případ však jest bezesporně událostí válečnou. Na vládní nařízení ze dne 21. května 1920, čís. 366 sb. z. a n. ovšem finanční prokuratura neprávem žalobce odkazuje, protože nařízení to týče se jen náhrady válečných škod podle mírových smluv, takže na tento případ se nevztahuje. Mimo to nařízení toto napropůjčuje žádného právního nároku (§ 12). Spíše lze tu srovnati předpisy, připatřící k normě §u 1044 obč. zák., jež sice, navazujíc na § 1043 tamže, všeobecnující t. zv. lex Rhodia de jactu, vyslovuje všeobecnou zásadu o rozdělení vojenských válečných škod politickými úřady, ale sama, jsouc toliko normou t. zv. blanketní, ana odkazuje na předpisy zvláštní, zůstala téměř nepraktickou, protože těchto zvláštních předpisů není. Dekret dv. kanc. ze dne 16. dubna 1821, čís. 49 sb. zák. pol. prohlašuje, že státní pokladna nenahraňuje škody způsobené výtržnostmi (excessy) vojska, to leda velitelé že jsou za ně zodpovědní. Další předpisy pak jednají o škodách způsobených při vojenských cvičeních, tedy v míru. Tedy ani v historických zemích není právní stav žalobci příznivý. V republice vydán zákon ze dne 18. března 1920, čís. 187 sb. z. a n., jenž dovoluje poskytnouti dobrovolný státní příspěvek tomu, kdo utrpěl škodu při výtržnostech, což není omezeno na výtržnosti vojenské, a platí pro všechny výtržnosti nastalé po 28. říjnu 1918. Byť byla věc pro žalobce sebe truchlivější, ani Nejvyšší soud nevidí v platném právu pro něho žádné pomoci, mocí práva vynutitelné.

• Čís. 4310.

Stát neručí za škodu, zapálil-li úřední orgán při úřední obchůzce stavení, v němž si rozdělal oheň.

(Rozh. ze dne 29. října 1924, Rv I 1286/24.)

Žalobce domáhal se na československém eráru náhrady škody proto, že prý za mobilisace roku 1921 rozdělali českoslovenští finanční strážníci v jeho boudě na hranici československo-maďarské oheň, jímž byla bouda zapálena. Žaloba byla zamítnuta soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Nelze sice souhlasiti s názorem nižších stolic, že proto, že čin stal se za platnosti ústavní listiny, nelze prý se odvolati na soudní praxi slovenskou, před její platností se vyvinuvší, ježto § 92 úst. listiny prý vyžaduje, aby státu ručební povinnost ukládal zákon, čehož v tomto případě ovšem není. Avšak, jak nejvyšší soud v rozhodnutí ze dne 14.